

Orientering om Udvalget for Bygnings- og Miljøbevaring

Århus Byråd tiltrådte i december 1965 en dispositionsplan for den indre by. Byrådet havde i forbindelse med dispositions-planarbejdet knyttet et uvildigt ad-hoc udvalg til sig. Dette sagkyndige udvalg bidrog med en betænkning, der påpegede en række problemstillinger vedrørende byens miljø og historiske arkitektur. På baggrund af erfaringerne herfra besluttede Byrådet den 18. april 1968 at nedsætte et permanent, rådgivende udvalg for bygnings- og miljøbevaring med den opgave at fremkomme med forslag på nævnte område og at afgive udtalelser til Magistratens 2. Afdeling (nu: Teknik og Miljø) i forbindelse med byggesager vedrørende bevaringsværdige bygninger og byplanlægning i bevaringsværdige områder. Denne udvalgsfunktion har bestået siden.

Udvalget skal nedsættes efter hvert byrådsvalg og består af 4 medlemmer, som skal være sagkyndige i arkitektur og byhistorie. Medlemmerne vælges af Byrådet efter indstilling ved to forslag fra hver af følgende institutioner: Arkitektskolen i Århus, Danske Arkitekters Landsforbund, Byhistorisk Fond og Foreningen for Bykultur i Århus.

I indeværende byrådsperiode består udvalget af følgende medlemmer:

Jørgen Bue Beck, arkitekt (Foreningen for Bykultur i Århus)

Lars Bock, arkitekt (Arkitektskolen i Århus)

Henrik Fode, historiker (Byhistorisk Fond)

Lars Juel Thiis, arkitekt (Danske Arkitekters Landsforbund)

Udvalgets sekretariatsarbejde varetages af Planlægning og Byggeri

Claus P. Navntoft, arkitekt (Byarkitektur)

Kommissoriet pålægger udvalget at fremkomme med forslag vedrørende bevaring af bygninger og miljøer i Århus, at afgive udtalelser til Teknik og Miljø i forbindelse med såvel byggesager som byplanlægning i områder, der omfattes af udvalgets bevaringsplaner, samt i sager vedrørende bygninger og planlægning i andre områder med en karakter, der kræver særlig hensyntagen.

Disse opgaver varetages gennem regelmæssig mødeaktivitet, registrering "i marken" samt udgivelse af ajourførte bevaringsplaner for midtbyen. Den sidste egentlige bevaringsplan blev udgivet i 1984 som nr. tre i rækken. Den blev i systematik og udstyr tilpasset Magistratens 2. Afdelings serie af registeranter for karrékvartererne, idet man hermed på nogenlunde enesartet grundlag fik tilvejebragt et gennearbejdet basismateriale for planlægning og byfornyelse inden for ringgaderne. Udvalget har iøvrigt deltaget i udviklingen af det klassifikationssystem, som kvarterregisteranterne er baseret på. Bevaringsplanen for midtbyen adskilte sig dog fra de øvrige registeranter ved udelukkende at fokusere på decideret bevaringsværdige bygninger og miljøer. Bevaringsplanerne var vejledende. De pålagde ikke i sig selv en grundejer forpligtelse udover, hvad der allerede måtte være af

lokalplanbestemmelser, tinglyste deklamationer, fredninger eller lignende, men blev betragtet som et redskab for udvalget og dets offentlige og private samarbejdspartnere.

Efter fremkomsten af Kommuneatlas Århus og den omfattende SAVE-database udgør dette materiale et godt arbejdsgrundlag. Udvalget har derfor konkluderet, at der ikke længere er behov for trykte bevaringsplaner. Man har været involveret i atlasets tilvejebringelse, såvel som man er involveret i den løbende ajourføring og skønner derfor at kommissoriets krav om *“at fremkomme med forslag vedrørende bevaring af bygninger og miljøer i Århus”* er opfyldt med SAVE-databasen og enkelte, aftalte tilføjelser vedrørende områder af særlig interesse.

Da Kommuneatlas Århus i modsætning til de tidligere bevaringsplaner omfatter hele kommunen, er der aftalt følgende retningslinjer for udvalgets fremtidige arbejde:

Udvalget afgiver udtalelser til Teknik og Miljø i forbindelse med:

Byggesager vedrørende bygninger, der er registreret i SAVE med en samlet bevaringsværdi på 1-4. Det aftales mellem udvalget og Teknik og Miljø, hvilke sagstyper, der forelægges.

Byggesager vedrørende fredede bygninger forelægges ikke for udvalget. Skilte, markiser og lignende, som er beskrevet i vejledninger, forelægges normalt ikke udvalget.

Bevarende lokalplaner og lokalplaner i City - under udarbejdelsen. Øvrige lokalplaner og byfornyelsesplaner forelægges udvalget i den offentlige høringsrunde.

Udvalget kan udpege særlige interesseområder i lighed med de bevaringsværdige sammenhænge, der er nævnt i SAVE registreringen f.eks. gadestrækninger, bebyggelser, gårdrum og parker. Udvalget kan efter aftale med inspektoraterne få forelagt byggesager der har indflydelse på de udpegede områder.

Det skal endvidere bemærkes, at det daglige samarbejde mellem udvalget og forvaltningen bygger på en klar aftale om, at udvalget udtaler sin uforbeholdne faglige tilkendegivelse baseret på arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, og at forvaltningen efterfølgende behandler udtalelsen som ét af flere parametre i sagsafgørelsen.

Ovenstående er baseret på en tidligere udarbejdet orientering og er opdateret i maj 2007.